

mgr Michał Pranke

Katedra Historii Literatury Polskiej i Tradycji Kulturowej

Instytut Literaturoznawstwa UMK

W stronę metamodernizmu. Metamodernistyczny podmiot twórczości

Marcina Świetlickiego

Streszczenie

Przedstawiona praca została poświęcona twórczości Marcina Świetlickiego w perspektywie koncepcji metamodernizmu Timotheusa Vermeulena i Robina van den Akkera. Jako jedna z propozycji opisania napięć między modernizmem a postmodernizmem oraz próba określenia właściwości (nowej) formacji kulturowej wytwarzającej się pierwszych dekadach XXI wieku, metamodernizm wydaje się być narzędziem, dzięki któremu można odczytywać twórczość Marcina Świetlickiego jako antycypującą najnowsze zjawiska w obszarze najnowszej liryki polskiej. Celem pracy jest próba udowodnienia, że podmiot twórczości poety stanowi przykład podmiotu metamodernistycznego oraz – w konsekwencji – próba reinterpretacji tej twórczości, konfrontacja z innymi zjawiskami literackimi, a także próba rekonfiguracji ustabilizowanego pola literackiego. Pośrednim celem pracy jest zaadaptowanie dotychczas nieobecnego w literaturoznawstwie polskim słownika metamodernizmu oraz propozycja obukierunkowej translacji międzykulturowej uspójniającej rozbieżności między literaturoznawstwem polskim i zagranicznym.

Praca została podzielona na dwie części. Na pierwszą z nich składają się próba przedstawienia kontekstualnych ram komunikacyjnych dla pojmowania modernistyczności, postmodernistyczności i post-postmodernistyczności w literaturoznawstwie polskim i zagranicznym oraz przedstawienie i analiza koncepcji metamodernizmu (rozdział I), zaprezentowano także zagadnienie tożsamości podmiotu literackiego w świetle koncepcji metamodernizmu w kontekście pojęć autopojetyczności N. Luhmanna i ironii w ujęciu P. de Mana (rozdział II). Druga część pracy składa się z trzech z rozdziałów, w których przedstawiono interpretacje tekstów, piosenek i fragmentów prozy Marcina Świetlickiego, umieszczając je w kontekście wskazanych w I części rozprawy wyróżników metamodernizmu, jego kluczowych napięć i najważniejszych metafor. Pierwszy rozdział tej części pracy stanowi próbę ukazania podmiotu twórczości poety jako dążącego do nieustannej legitymizacji „ja”, analizy przeprowadzono w perspektywie różnie rozumianej tradycji

romantycznej, seryjności i systemowości literatury w kontekście sylleptyczności podmiotu i intertekstualności lokalnej i globalnej, w podsumowującej rozdział części przedstawiono rozważania nad umowną „strukturą” podmiotu metamodernistycznego. W rozdziale drugim podjęto zagadnienie różnych czasowości w relacji do podmiotu literackiego oraz poświęcono uwagę kategorii przestrzeni w wierszach Marcina Świetlickiego w kontekście pojęć utopii, dystopii i atopii. Na rozdział trzeci składają się rozważania o polskiej poezji rockowej, interpretacje wybranych tekstów poety wpisujących się w metamodernistyczną metaforę pragmatycznego idealizmu, rozważania o wielorejestrowości twórczości Świetlickiego w kontekście kategorii multi- i intermedialności, ostatnia część rozdziału III zawiera interpretacje wierszy poety w kontekście performansu, performowania i zaburzonej komunikacyjności w odniesieniu do rzeczywistości pozaliterackiej i osoby autora.

Zwieńczeniem pracy jest podsumowanie zawierające wnioski płynące z uwag teoretyczno-metodologicznych wskazanych w części I rozprawy i przeprowadzonych w części II analiz i interpretacji tekstów autora. Rozważono także możliwość aplikowania koncepcji metamodernizmu do analiz twórczości innych autorów, a także potencjalne korzyści z tego postępowania, wskazując jednocześnie jego ewentualne słabości.

M. P. P.